

КАФЕДРА СПЕЦІАЛЬНОГО ФОРТЕПІАНО №2

Методика викладання фахових дисциплін у закладах вищої освіти

Освітній ступінь	Магістр	Курс	1
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»	Семестр	1,2
Освітньо-професійна програма	«Музичне мистецтво» Фортепіано		
Статус	Обов'язкова	ECTS	3
		Годин	90
		Лекції	30
		Семінари	30
		Самостійна робота	30
Форма контролю	Залік, екзамен		

Інформація про викладача

ПІБ	Ткач Елеонора Сергіївна, кандидатка педагогічних наук, доцентка, виконувачка обов'язків професорки кафедри спеціального фортепіано № 2 Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського.
e-mail	art21eleonora@gmail.com

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Серед навчальних курсів, що вирішують загальне завдання педагогічної підготовки здобувачів, методика відіграє провідну роль.

Цей курс допомагає виховати у здобувачів глибокі, дієві знання, що усвідомлюють широкі інтереси до викладання музики, сприяє формуванню в них широкого спектру відповідних здібностей, умінь та навичок.

Основна мета курсу: озброїти майбутніх педагогів та виконавців знаннями механізмів педагогічної та виконавської діяльності, законів та процесів творчості, сприйняття музики, оволодінням репертуаром вищої виконавської майстерності.

Завдання курсу:

1. Підготувати до педагогічної роботи у закладі вищої освіти.
2. Розкрити творчу специфіку професії педагога-музиканта.
3. Озброїти системою знань по фундаментальних виконавських категоріях.
4. Сприяти розвитку творчого дослідницького мислення магістрів.

Доцільно активізувати науково-дослідницьку роботу здобувачів в галузі викладання музики та роботи над репертуаром.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач **повинен знати:**

- велику кількість різноманітного репертуару від Бароко до сучасності;

- базові поняття композиторського та виконавського стилю.
У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач **повинен вміти:**
- аналізувати твори різних стилів та напрямків;
- охарактеризувати закономірності виконання різноманітних творів.

Програмні компетентності

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії
- ЗК 9. Здатність працювати автономно.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК):

- СК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.
- СК 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.
- СК 3. Здатність розробляти і реалізовувати творчі проекти по створенню / інтерпретації / аранжуванню та перекладу музики.
- СК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у виконавській / композиторській / педагогічній діяльності.
- СК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.
- СК 6. Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.
- СК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.
- СК 8. Здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного/навчального матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу.

Програмні результати навчання

- ПРН 1. Володіти професійними навичками виконавської, творчої та педагогічної діяльності.
- ПРН 3. Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.
- ПРН 4. Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.
- ПРН 5. Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.
- ПРН 6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських та педагогічних інтерпретацій.
- ПРН 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
- ПРН 8. Здійснювати викладання гри на інструменті / вокалу /диригування / теорії, історії музики / композиції з урахуванням потреб здобувача освіти, цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувача.

ПЕРЕЛІК ТЕМ

МОДУЛЬ І. МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ФОРТЕПІАНО У ВУЗІ

Змістовий модуль 1. Психологічна характеристика діяльності музиканта-виконавця

Тема 1. Структура і компоненти професійної майстерності виконавця-піаніста.

Тема 2. Музична обдарованість.

Тема 3. Етапи діяльності музиканта-виконавця.

Змістовий модуль 2. Стильова культура і творчість виконавця

Тема 1. Поняття авторського стилю композитора.

Тема 2. Поняття виконавського стилю.

Змістовий модуль 3. Особливості інтерпретації музики різних стилів

Тема 1. Музика бароко.

Тема 2. Композитори-класики.

Тема 3. Композитори епохи романтизму.

Тема 4. Музика композиторів ХХ ст.

Змістовий модуль 4. Психологія концертної діяльності

Тема 1. Підготовка до виступу.

Тема 2. Сценічна увага, рухи, артистизм та перевтілення.

Тема 3. Надійність та впевненість у концертному виступі.

Змістовий модуль 5. Формування професійної майстерності піаніста-виконавця

Тема 1. Репертуар та індивідуально-психологічні особливості піаніста.

Тема 2. Поетапна робота над музичним твором.

Тема 3. Готовність концертної програми.

ФОРМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Лекції, семінарські заняття, диспут, виконавська редакція, реферат, музична вікторина.

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали, а також письмові роботи здобувачів завантажуються на GOOGL DISK art21eleonora@gmail.com

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

З метою визначення повноти та тривкості знань і практичних навичок, набутих у процесі засвоєння курсу «Методика викладання фахових дисциплін у закладах вищої освіти», у навчальному плані передбачено залік у 1 семестрі та екзамен у 2 семестрі.

Враховуються:

- відвідування лекцій і семінарських занять;
- рівні написання тестових завдань;
- рівень виконання творчих робіт (рефератів);
- рівень занять педагогічною практикою з учнем;
- активна робота на семінарських заняттях;
- уміння моделювати різні види занять;
- рівень знань, мислення під час заліку/екзамену.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Участь у обговореннях та доповнення на семінарах	10
2.	Реферат за обраною тематикою	5
3.	Модульна практична робота	10
4.	Модульна тематична робота	10
5.	Відвідування лекцій	5
6.	Підсумкова модульна контрольна робота	10
7.	Залік, Екзамен	50
	Всього	100

Критерії оцінювання знань здобувачів

Оцінка «відмінно»(А) 90 — 100 балів: здобувач володіє глибокими та міцними знаннями, здатний самостійно та вільно мислити, може обґрунтовано визначати методичні рекомендації щодо вивчення та виконання твору заданого стилю (композитора), робить аргументовані висновки, має власні методичні рішення та здатен вирішувати творчі завдання.

Оцінка «добре» (В) 82 — 89 балів: здобувач володіє достатньо міцними знаннями, може визначати методичні рекомендації щодо вивчення та виконання твору заданого стилю, робить аргументовані висновки, має власні методичні рішення.

Оцінка «добре» (С) 74 — 81 балів: здобувач правильно відтворює навчальний матеріал, володіє основними методичними прийомами, вміє наводити приклади для підтвердження власних методичних рішень.

Оцінка «задовільно» (D) 64 — 73 балів: здобувач розуміє основний навчальний матеріал, здатний в цілому окреслити головні напрямки методичних прийомів, володіє навичками роботи з музичними текстами та методичною літературою.

Оцінка «задовільно» (E) 60 — 63 балів: здобувач розуміє основний навчальний матеріал, здатний з помилками окреслити головні напрямки методичних прийомів, має деякі навички роботи з музичними текстами та методичною літературою.

Оцінка «незадовільно» (F) 35 — 59 балів: здобувач розуміє деякі аспекти навчального матеріалу, допускає багато помилок під час аналізу музичних текстів та методичної літератури. Має низький рівень професійних знань.

Оцінка «незадовільно» (FX) 1 — 34 балів: здобувач не розуміє основного навчального матеріалу, не володіє елементарними професійними знаннями та навичками методики викладання.

ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості здобувачів з особливими освітніми потребами.

НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ

Курс передбачає звернення до матеріалів іноземними мовами, зокрема, англійською. Заохочується прагнення здобувачів до опрацювання матеріалу за допомогою англомовних джерел - книг, статей, онлайн-курсів тощо, які відповідають тематиці конкретних занять.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни участь здобувачів у міжнародних та вітчизняних конференціях, конкурсах творчих робіт, круглих столах, відвідування культурно-мистецьких заходів, музичних фестивалів, конкурсів, концертів тощо.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. **Hermann Abert**. W. A. Mozart.
Published: by Yale University Press, New Haven, 2007. Language: English. ISBN 10: 0300072236
ISBN 13: 9780300072235.
Герман Аберт. В. А. Моцарт.
2. **Ernest Ansermet**. Ecrits sur la musique.
Publisher: La Baconnière; Nouv. éd. rev edition, 1983. Language: French. ISBN-10: 282520207; X,
ISBN-13: 978-2825202074.
Ернст Ансерме. Статті про музику та спогади.
3. **Carl Philipp Emanuel Bach**. Versuch über die wahre Art das Clavier zu spielen. Publisher:
Baerenreiter-Verlag, 1994. Language: German. ISBN: 9783761811993.
Карл Філіпп Емануель Бах. Нарис про справжнє мистецтво гри на клавірі.
4. **Eva Badura-Skoda, Paul Badura-Skoda**. Interpreting Mozart: The Performance of His Piano
Works and Other Compositions.
Publisher: Routledge; 2nd edition, 2008. Language: English, ISBN-10: 0415977517, ISBN-13: 978-
0415977517.
Ева та Пауль Бадюра-Скода. Інтерпретація Моцарта.
5. **Erwin Bodky**. The Interpretation of Bach's Keyboard Works.
E-DITION, 1960. ISBN: 9780674733237.
Ервін Бодкі. Інтерпретація клавірних творів І. С. Баха.
6. **Ferruccio Busoni**. Von der Einheit der Musik.
Publisher: Literaricon Verlag UG, 2018. Language: German. ISBN-10: 3965061380, ISBN-13: 978-
3965061385.
Ферруччо Бузоні. Про єдність музики.
7. **Edwin Fischer**. Ludwig van Beethoven Klaviersonaten.
Publisher: Black Sun, 2018. Language: German. ISBN-13: 979-0700252687.
Едвін Фішер. Фортепіанні сонати Людвіга ван Бетховена.
8. **Nikolaus Harnoncourt**. The Musical Dialogue: Thoughts on Monteverdi, Bach and Mozart
(Amadeus).
Publisher: Portland, OR: Amadeus Press, 1997. ISBN 1-57467-023-9.
Ніколаус Арнонкур. Мої сучасники: Бах, Моцарт, Монтеверді.
9. **Paul Hindemith**. A Composer's World: Horizons and Limitations.
Publisher: Schott; Reissue edition, 2000, Language: English. ISBN-10: 3795700248, ISBN-13: 978-
3795700249.
Поль Хіндеміт. Світ композитора.
10. **Arthur Honegger** I am a Composer.
Publisher: Faber & Faber; First Edition, 1966. Language: English.
Артур Онеггер Я — композитор.
11. **H. C. Robbins Landon**. Essays on the Viennese classical style: Gluck, Haydn, Mozart,
Beethoven.
Publisher: Barrie & Rockliff The Cresset P, 1970. Language: English. ISBN-10: 0214667944,

ISBN-13: 978-0214667947.

Роббінс Лендон. Нариси про віденський класичний стиль: Глюк, Гайдн, Моцарт, Бетховен.

12. **Franz Liszt.** Life of Chopin.

Published: CreateSpace Independent Publishing Platform, 2014. ISBN 1499275692, 9781499275698.

Ф. Ліст. Життя Ф. Шопена.

13. **Erich Leinsdorf.** The Composer's Advocate: A Radical Orthodoxy for Musicians.

Publisher: Yale University Press, 1982. Language: English. ISBN-10: 0300028873, ISBN-13: 978-0300028874.

Еріх Лайнсдорф. На захист композитора: Альфа та омега мистецтва інтерпретації.

14. **Marguerite Long** Au piano avec Claude Debussy.

Publisher: Billaudot, 2000. Language: French. ISBN-13: 979-0043923718.

Маргарита Лонг. За роялем із Клодом Дебюссі, 1985.

15. **Lilias Mackinnon.** Music by Heart.

Publisher: Praeger Publishers Inc; New edition, 1981. Language: English. ISBN-10: 0313228108, ISBN-13: 978-0313228100.

Ліліас Маккіннон. Гра напам'ять.

16. **Jean Malignon.** Jean-Philippe Rameau.

Publisher: BLEU NUIT; 1st edition, 2014. Language: French, ISBN-10: 2358840408, ISBN-13: 978-2358840408.

Жан Маліньйон. Жан-Філіпп Рамо.

17. **Richard Tarnas.** Passion of Western Mind.

Publisher: Ballantine Books; Reprint edition, 1993. Language: English. ISBN-10: 0345368096, ISBN-13: 978-0345368096.

Річард Тарнас. Історія західного мислення (Пристрасті західного розуму).

18. **Albert Schweitzer.** J.S. Bach. Publisher: Read Books, 2008.

Language: English. ISBN 1443778192, 9781443778190.

Альберт Швейцер. І. С. Бах.

19. **Guy de Pourtalès.** Chopin ou le poète.

Publisher: CULTUREA, 2023. Language: Français. ISBN-13: 979-1041814954.

Гі де Пурталес. Шопен — поет.

20. **Iannis Xenakis.** Formalized Music: Thought and Mathematics in Composition. Publisher:

Pendragon Press, 1992. Language: English. ISBN-10 1576470792, ISBN-13 978-1576470794.

Яніс Ксенакіс. Формалізована музика: Ідея та математика в композиції.

21. **Ольга Катрич.** Стиль музиканта-виконавця (теоретичний та естетичний аспекти) / О. Катрич. – Дрогобич: Відродження, 2000. – 100 с.

22. **Віктор Москаленко.** Музичний твір як текст / Віктор Москаленко // Текст музичного твору: практика і теорія. Київське музикознавство.

Вип. 7. – К., 2001. – С.3-10.

23. **Юрій Ракул.** Мистецтво педалізації як один з основних засобів виразності фортепіанного виконавства. – Одеса, «Фотосинтетика», 2007.

24. **Олександр Сокол.** Стилїстика музичного мовлення та термінологічні ремарки.

Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора мистецтвознавства / О. Сокол. – К., 1996. – 28 с.

25. **Елеонора Ткач.** Деякі проблеми теорії музично-педагогічної діагностики (збірник статей «Питання фортепіанної педагогіки та виконавства» під редактуванням А. Корженевського, Київ, 1981).

26. **Тетяна Шебанова, Ярослав Джевецкі.** Про що мусить знати виконавець Прелюдій оп. Фридерика Шопена? Стаття в збірнику *Zeszyty Naukowe Forum Pianistycznego „Bieszczady bez granic”*. Zeszyt 1. Wydawca: Podkarpacka Fundacja Rozwoju Kultury.